

— Իզմիտ տէմիր եօլու իշին իշթի-
րա օլունմուշ օլան գաղմա, քիւրէք վե-
ոայիրէնին Տէրիսաստէթ էթըրաթընտա
ինչա իտիւնէք իսթիհքեամաթտա
գուլլանըմսը, Պապը Սէրասքէրի
թարաթընտան թէնսիպ օլունարադ,
քէյթիւնէթ նաֆիա նէզարէթի ճէլի-
լէսինէ պիտիրիլմէքլէ, օրատան վե-
րիլէն էմր իւզէրինէ իսթիհքեամաթտա
մէմուր օլան զապիթանէ էվլէլէր կիւն-
տէն իթիպարէն էտէվաթը մէզքիւրէ
թէսլիմ օլունմաքա պաշլամըշ տըր:

— Մէմլէքէթ էյն գաբու քէթիւիւ-
տասը Մ. Կիգա, բէնճէնպիհ կիւնիւ
թիւնսթէ վաբօրույա հարէքէթ իթ-
միշ տիր:

— Մաճարլը ժէնէրալ Գըլաբգա ճիւ-
մաա իրթէսի կիւնիւ Տէրիսաստէթէ
վաթը օլունշ տուր: Իսթանպուլ զադէ-
թասը, միւմարիլէյսին Տէրիսաստէթէ
կէլմէսի, պիր ֆըրգա ասաքիւրի Ծա-
հանէնէ գօմանտան օլմագ իշին օլմա-
եղպ, Ծարգտա ճէրէնան իտէճէք ահ-
վալի, եազընէն կէօրմէք իշին օլտու-
ղունու պէնան իտիւր:

— Նէվմի մէզքիւրտէ Բուճէլի տէ-
միր եօլլարընըն միւթէհհիւտի պարօն
Հիւրէ տախի շէհրիմիդէ վաթը օլմուշ
տուր:

— Շահգաւտէյի ճիւլանպաթմ տէվ-
թըլու նէճապէթլու Նուրէտտին է-
ֆէնտի հաղըթէթլէրինին, մէսարիֆի
հարպիէնէ մէտար օլմագ իւզըն, էիւզ
ատէտ եիւզլիւք գայիմէ իլէ ասաքի-
րի Ծահանէ իշին տախի տօգուզ ըէս
աթ իհսան պուեալրուզընը իշիտիլ
միշ տիր:

— Մէճիւրի մէպուսանըն ճուճա իր-
թէսի կիւնիւ Կիւնի իճթիմաքնտա
մաթպուտի նիզամմամէ լայիհասը իւ-
զէրինէ միւզաքէրէնէ տէվտ օլունուպ
պիր գաշ մատտէ տահա օգունմուշ,
վէ ալէլ ումուճիւղամմամէլէր ըէսմէն
իւն օլունմաղտան էվլէլ զադէթալա-
րա տէրճ օլունուր իսէ, զադէթա սա-
հիպի իսթիւղալընտան ալընաճագ
ճէզայի նագաթի մըգատարընըն աղաթը-
մասը միւնասիպ կէօրիւմիւշ տիր:
Պատէհու նիզամմամէ լայիհասընտա
պէօյիւք էլլիլէրէ հագարէթ օլուն-
տուղու հալտէ, զադէթանըն մազհարը
միւնաղաթ օլունաղընա տայիր օլան
մատտէնին լաղլի պաղը մէպուս է-
ֆէնտիլէր թարաթընտան թէքիլֆ օ-
լունմուշ իսէ տէ, Ծուրայի տէվլէթ մէ-
մուրու, էլլիլէրին միւսաֆիր օլունուղուն-
տան պահսալ, մատտէյի մէզքիւրէնին
իպգաւթըն թալէպ իլլէմիշ, վէ ըէյիս
բաշա հաղըթէթլէրի, էլլիլէր հիւքմ-
տարլարընըն գաթը կիպի օլունուղլը
ճիհէթիլէ իշպու մատտէնին պու միւ-
թալաաա մէպիլ թանգիմ օլունտու-
ղունու. «էօյլէմիշլէր տիր:

Մէպուսանտէն պիր գաթ տախի
«պէօյիւք պիր սէֆիրին իճրայի մէ-
մուրիւնէթիւտէ վաղիֆէսինին խիւա-
ֆընտա հարէքէթ իթտիլի, եանի մէ-
մուրիւնէթի տէվլէթի մաթպուտալա
տէվլէթի Ալիէն պէյնիւտէ ճէրէնան
իտէն միւնասէպաթը տօթմանէյի թահ-
քիմ գըլմագտան իպարէթ օլունուղու
հալտէ պիլաքս պիլգէ մաղալընթ վլիւ-
թի պէնան իտէր իոէ, մազհարը միւ-
նաղաթ օլունու օլմանաճաղընը սիւալ
իթմիշ, վէ տիլէր պիր մէպուս տախի
Յարալ Պոսթօր զադէթաթըն ժէնէ-
րալ ինեաթիլէֆին հարաքեաթըն եաղ-
աղը ճիհէթիլէ թաթիլ օլունմուշ օլուն-
ղունու զիւր իլլէմիշ տիր:

Պիր պաշգա գաթ տախի պու մատ-
տէ, էլլիլէրին իճրայի մէմուրիւնէթիլ-
լինտէ գաթարընճա պիր հագարէթ
վուգուրինէ տայիր օլունուղունու, վէ
նաֆի էֆէնտի մուգապէլէյի պիլ միւլ
գաթտէսիննէ տիւլիլ սայիրէ մաթպու-
աթ նիզամմամէլէրինտէ պէօյլէ պիր
մատտէ օլունուղու հալտէ, տէվլէթի
Ալիէն մաթպուտաթ նիզամմամէսինտէ
տախի պու մատտէնին օ տէվլէթլէր
սիւֆէրապընա շուճուլի օլմասընը իթ-
թար իլլէմիշ տիր:

Հէյիլէթի մէճիւս, նիզամմամէնին
միւզաքէրէ թահթընտա օլան մատտէ-
սիննէ, պէօյիւք էլլիլէրին գաթընա
գարըն հագարէթ թապիրինին իլալէ
գըլմասընը իթթար իթտիլ:

Պատէհու ճէզայի նագաթի ալթուն օլա-
րագ նիզամմամէտէ զիւր օլունմուշ օլ-
տուղունտան, պունուն այնէն ալթուն
եօգսա գայիմէ օլարագ իսթիֆա օլուն-
նաճաղը միւզաքէրէ օլունուպ, ըէյիս
բաշա հաղըթէթլէրինին վիրաթիլէրի իյ-
զահաթ իւզէրինէ ճէզայի նագաթիւն
գայիմէ օլարագ իսթիֆասը միւզաքէ-
րէնէ տէրճ իսթիլի տիր: (Վաղըթ)

— Կէյնէն ճիւմաա իրթէսի կիւնիւ
ալէնի սուրէթտէ ագտ օլունան մէճիւ-
սի մէպուսանտա աղատան Եէնի Եէ-
հիւրի Ահմէտ էֆէնտի քիւրթիւնէ չը-
գարագ, ուղուն պիր նուլթգ իրաւա,
վէ պունունու հալը հաղըր հագաթն-
տա հիւքիւմէթտէն պաղը իյզահաթ
թալէպ իլէ շէօյլէ պէնանը էֆքեար
իթմիշ տիր: «Տիւմէն գաթարընըն
տա տըր, վէ պիլ պիւթիւն էֆքեարը-
մըզը մուհարէպէ իւզէրինէ աթֆի ի-
տէճէք եէրտէ պիր թագըմ իթիւնի
տէրէճէտէ պուլունան մէսէլէր իլէ
մէշղուլ օլունուրալ: Օրտուլարընըն նէճ
օլունուր: Էֆքեարըն ալմէ զաթէթիլ էլ-
տիրապ իլլինտէ օլունու, Ահմէտ Մըլ-
թար բաշա հաղըթէթլէրինտէ տախի
բէք մէմուն տէյիլ տիր: Նէճ իշին
հիւքիւմէթ միւզարիլէյսին մաթէթիւնէ
պիր մուալին թայիլին իթմէտը, վէ
նէճ իշին Սէրասքէր բաշա հաղըթէթլէրի
տիւլմէնին գարընտա պուլունան
շու եա պու օրտունու մուսյիւնէն իթ-
մէնէ կիթմէտը:»

Պատէհու մէպուսու միւմարիլէյս
ահվալը մալիլէնտէն պահսալ, միւշը-
լաթը հաղըրէնին էօնիւնիւ ալարագ,
մէմալիլի Ծահանէնին էմրի թէտաֆի-
սիննէ տէվաթ իտէպիլմէք իւզըն, մա-
լիլէնէն պաղը թէտապիլլէրին իթթի-
լաղընըն թէքիլֆ իլլէմիշ տիր:

Եէնի շէհրիլ Ահմէտ էֆէնտիտէն
սօնրա, տիլէր պիր մէպուս իտանէ
հագաթնտա պիր նուլթգ իրաւալա,
պու պապաթէ վաղիֆէսիլ տալլան-
տըզլարը իշին, իսթանպուլ ասապը
սէրիլթիլին թայիլիլ իթմիշ տիր:

Հալէպ մէպուսու Ապտիւլ Բահման
էֆէնտի քէլամա աղաղ պիրլէ, Եէնի
շէհրիլ զատէնին իֆատաթընը թէք-
միլէն թաաթիլ իթմիշ, ֆագաթ սէր-
ասքէր բաշա ֆըզրասընա կէլինճէ,
սէրասքէրի միւշարիլէյսին իսթանպու-
տա գալմասը լաղըմէտէն օլունուղունու
պէնան իլլէմիշ, վէ հէր նէ գատար
էքսէր մէպուսան պու իոսուսուտա ի-
թայը ըէյ իթմէք իսթմէմիշլէր իսէ տէ,
ըէյիս բաշա հաղըթէթլէրի մէվաթը
մէզքիւրէնին շիւպէլէրտէ թէլէքքիւր
օլունմասը միւնասիպ օլաճաղընըն աղ-
ու իֆատէ իտէրէք, սայիր մէսէլէր
իւզէրինէ միւզաքէրէնէ պաշլանընըն
տըր:

ԲՈՒՄԻՍ, ԺԵՆԵՐԱԼԱԼԱՐԸ

Բուս օրտունունէն էն պէօյիւք իւ-
մէրասընտան օլունու, մուհարէպէյի
հաղըրէնտէ իսթիլլէր սէպգաթ իտէն վէ

իտէճէք օլան շու աթիտէքիլ զէվաթը
թէրճէմէյի հալլէրին Լա թիւրքի
զադէթաթընտան ալարագ, տէրճ ու
պէնան իտէրիլ:

ԿԻՐՆ ՏԻԻԳ ՆԻԳՈԼՈ

Կրան տիւգ Նիգօլա, Բուսիա իմէ-
րաթօրունուն պիրաթէրի օլունու, վէ
տիւգիւ միւշարիլէյսին Նիգօլա Նիգօ-
լանէվիլ իսթինտէ պիր էվլատը օլունու-
ղունտան, բէտէրինի օլունտան թէֆ-
րիպ իթմէք իլլին, Բուսար միւշարի-
լէյսի «Պիւլիւք» Նիգօլա Նիգօլանէ-
վիլ տէնու թէսմիլէն իտէրլէր, Կրան
տիւգ Նիգօլա 1831 սէնէսինտէ տօղ-
մուշ օլունուղու հալտէ, շիմտի գըրգ-
ալթը եաշընտա տըր, վէ թէքմիլ
էմրիւնիւ իւլունու ասքէրիւնէն թա-
լիմ ու թէտրիսիլէ միւրուր իթմէքտէ
պուլունմուշ տուր: Միւշարիլէյսի հէյ-
նէթի վիւքէլատա տախի պուլունա-
րագ, իսայիլնէ թէճրիւպէ թահսիլ
իթմէսիլլէ, այնի վաղըթտա հէմ նէ-
ֆէր, հէմ ժէնէրալ վէ հէմ տախի ու-
մուրու միլիթիւ միւտիլի օլունու տուր:
Բուսիանըն թէնսիգաթը ասքէրիւնէսի-
նին պիւլիւք գըսմը, կրան տիւգ Նի-
գօլանըն սաթէսինտէ հուսուլէ կէլմիշ
տիր, Պինալէն ալէյս տիւգիւ միւշարի-
լէյսի էն պիւլիւք մէսնտ վէ իֆթի-
լաթ նիշանլարը վէրիլմէսիննէ թէաճ-
ճիւպ իսթիլմէլի տիր:

Կրան տիւգ Նիգօլա ասքէրի միւ-
հէնտիւլիւ սընէֆընտան չըգմըշ օլմա-
սըլա, միւհէնտիս ասաքիւրի ժէնէրա-
լը մէսնէսինտէ տիր քի, պու մէսնէտ
ֆէլտ մարէշալլըք տիմէք տիր: Պուն-
տան պաշգա, միւշարիլէյս իսասա ա-
լայը գօմանտանը, Բէթընպուրկուն
ասքէրի նահիլէսի ըէյիսի, վէ պիլ
ճիւմէ սիւարի վէ միւհէնտիս ասաքի-
րինին միւքէթիլլիլ ումուլթի տիր:
Էլլէր Բուսիա իմէրաթօրու, պաղը
բօլիթիգաճա սէպէպիլլէրտէն տօլաթը
ճէնուպ օրտունու պաշ գօմանտանը-
ղընը, կրան տիւգէ վիրմէմիշ օլալ-
տը, տիւգիւ միւշարիլէյսին օրտունու
մէզքիւրու թէքքիլ իտէն ասաքիլ իլէ
զապիլ իտէճէկի աղաղի հագաթնտա
օլան մալիլմաթը, Թունա իւզէրինտէ
իճրա գըլընաճագ հարաքեաթըն աս-
քէրիւնէնէ գօմանտանըղընը պիհագ
քէնտիսիննէ թահսիլ իթտիլէնէքլէր ի-
տի:

ԺԵՆԵՐԱԼ, ՆԻԵԲՕԳՕԺԵԶԻԲԻ

Ճէնուպ օրտունունէն էրքեանը
հարպ ըէյիսի, ժէնէրալ Նիէբօգօմէ-
ղիյքի տիր: Ժէնէրալը միւմարիլէյսի
նատիր իւլ էմսալ պիր իսթիհգալա
միւթթաթը պուլունտուղունտան,
կրան տիւգ Նիգօլանա պիր մուալին
օլապիլէնէք տիր: Բուսար, միւմարիլէյս
ժէնէրալա Մօլթընին եէրինի թու-
թաճագ տըր կիպի նաղար իտէրլէր:
Փագաթ շիմտիլէն գատար պու ժէնէ-
րալ քէնտի իսթիտաթ վէ մալիլմաթը-
նը մէվգըր իճրանէ գօյմագ իշին պիր
ֆըրասթ պուլունմաթը տըր: 1834 սէ-
նէսինտէ մաթէթ լըտմէթիւնտէն չը-
գըպ, Բիւօպընաշինսթիլին մէշուր
ալայընա տախիլ օլունու, լաքին ասքէ-
րի աղաթէմետա իլմինի իւմալ իթ-
մէք իւզըն, տէրհալ մէզքիւր ալայը
թէքը իթմիշ տիր:

Պատէհու, բէք կիւզէլ սուրէթտէ
իսթիհգալարընը վէրիլ, էրքեանը
հարպ օֆիլալա սըֆաթըլա ժէնէրալ
Մուրալիլէֆին թահթը գօմանտաթըն-
տա պուլունտան բիատէ ֆըրգայի աս-
քէրիւնէնէ կիրմիշ տիր: Սօնրա ժէ-
նէրալ գօնթ տը Լիւտէրին էմրի ալ-

թընտաթի պէշիւնի ֆըրգայա Գաֆ-
գաթիա մուհարէպէսինտէ պուլունմուշ
տուր: Ծարգ մուհարէպէսի զէմանըն-
տա, իմէրաթօրուն եալլէրի հարպը
մագաթընտա իսթիլաթ իսթիլիշ, վէ
ասքէրի գանունմամէսին թանգիլմէ
մէմուր օլան գօմիսիօնա ըէյիս նասպ
օլունմուշ տուր:

ԺԵՆԵՐԱԼ, ՄԱՍԱԼՍԻ

Բրէնս Նիգօլա Յէտէրօլլի Մասալս-
քի, ճէնուպ օրտունունէն թօրճու
գօմանտանը տըր: Միւմարիլէյս իսայիլ
միւտտէթտէն պէրու Սէն-Բէթրապուրկ
տայիրէյի ասքէրիւնէսի թօրճուլարընը
գօմանտա իթմիշ օլունու, շիմտի տախի
պիր իսայը վագթթտան պէրու կրան
տիւք Նիգօլանըն թահթըն էմրինտէ
պուլունմագաթա տըր: Կրան տիւք Նի-
գօլա ժէնէրալը միւմարիլէյսին հայիլ
օլունուղու իսթիհգաթը թահսին իտէր:
Բրէնս Մասալսքի գըրգ եաշընտա տըր
վէ պիր Լէհիլի ֆաթիլլետաթընտան իլլէրի
կէլմիշ տիր:

ԺԵՆԵՐԱԼ, ՅՈՐՄԵՆ

Ժէնէրալ Յօրմէն միւտտէթի մէտի-
տէտէն պէրու Տօն Դաղաղլարը օրտուն-
սունա էրքեանը հարպ ըէյիս օլունու,
1870 սէնէսինտէ Վաղըթիա տայիրէյի
նաքէրիւնէսի Դաղաղ ալայարընըն ըէ-
յիպիլիննէ թայիլին իսթիլիշ, վէ շիմտի
իսէ ճէնուպ օրտունունտա Դաղաղա-
լըն մէզքիւր օրտունուն եանի օն իւշ
ալայտան իպարէթ զայը միւնթաղաճ
ասաքիւրին գօմանտանըղընը տէրիւհ-
տէ իլլէմիշ տիր:

ԺԵՆԵՐԱԼ, ՐԱՏԵՅԻԻ

Յէտօր Յէտօրօլլի Բատէյքի, բիա-
տէ ասաքիւրիննէ էսկի պիր ժէնէրալը
տըր: Հէր նէ գատար իսթիլէր եէկտի-
լէրիննէ պէնգէմէքտէ իսէ տէ, պու ժէ-
նէրալ, Նօլարա ֆաթիլի օլան Ալթիթ-
րիալը մէշուր մարէշալ իլէ հիշ պիր
ճիհէթիլէ աղաղալալընը եօգ տըր:
Միւմարիլէյս ժէնէրալ Բիւթալաթա
բիատէ ասաքիւրիննէ տօգուղունու
ֆըրգաթըն գօմանտա իթմիշ օլունու,
շիմտի իսէ, ճէնուպ օրտունունտան սէ-
քիլիննի ֆըրգայի ասքէրիւնէսիննէ
պաշ գօմանտանը տըր:

ԺԵՆԵՐԱԼ, ԲԻԻԻՏԵԼԻ

Պարօն Գրիլտէնը Նիգօլա Բալլօլիշ
Պալթիգ էնայթիլլէրինտէ տօգմուշ
պիր Ալման տըր: Միւմարիլէյս ճէնուպ
օրտունունտան տօգուղունու ֆըրգայի
ասքէրիւնէսիննէ պաշ գօմանտանը տըր,
վէ մուալիսարէն Վիլէնտաա եիլիլմի
տօգուղունու բիատէ ֆըրգաթըն գօ-
մանտա իթմիշ տիր: Միւմարիլէյս ժէ-
նէրալ Բիկա շէհրիլտէ տիւնեալա կէլ-
միշ օլունու, մէշուր ժիւլիլէն Գրիլտ-
նէր ֆաթիլլետաթընտան տըր:

ԲԵՆԵՍ ՄԻՇԷԼ, ՅՈՐՄԵՆ

Ժէնէրալ Միշէլ Յաշօլլէրի Կիւպօլ
Սթիլէֆ, ճէնուպ օրտունունտան օն
պիրիննի ֆըրգայի ասքէրիւնէսիննէ պաշ
գօմանտանը տըր: Միւմարիլէյս օթուղ
սէքիլ եաշընտա օլունուղու հալտէ, Բուս
գօմանտանլարը իլլինտէ էն կէնի տիր:
Պու ժէնէրալ տօղունտան տօղունու, Բուս
իմէրաթօրունտան թէնէրա իտէն
Բուրիք սիսիլէսիննէ էրքէք նէսլին-
տէն իլլէրի կէլմիշ տիր: Չէվէսի բը-
րէնսէս Կիւպօլ Սթիլէֆ իսէ, Կիւ-
պօլ ֆաթիլլետաթըն սօն նէսլի տիր:
Գէզալիք Սթիլէֆ, սիսիլէսիննէ էր-
քէք գըսմընըն սօնու տուր: Բրէնս
Յաշօլլէրի Բիւլլիլէթիլ վարիտաթ ա-
հիպի տիր: Վէ ֆաթիլլետաթըն գաթիմ

հիւքմտարար նշաններն օրտուղու- նուն պիւր զիւրի օրմագ իւզըն, սիւսհ- լարը իւզերինտէ մախսուս նիշանար վար տըր : Տահա սոն վագըթարա գա- տար, բրէնտի միւսմիւրէյս մահէթի իմ- բերաթօրիտէ պուլուսուպ, կէշէն սէնէ յուսվար 21 տէ թամպօլ վալիսի նասպ ու թայեհն գըլընմը տըր :

ԺԵՆԵՐԱՒ ՎՈՅՆՈՎԱԲԻ

Պու ժէնէրալ ճէնուպ օրտուսունուն օն իքինճի ֆըրգասընն գօմանտանը օրուպ, գըրգ պէշ եաշընտա տըր, վէ ատի խաղատան իւրի կէթիւ տիր : Միւսմիւրէյս Բիէֆտէ օթուզ իւշիւն- ճիւ բիտաէ ֆըրգասընն գօմանտան- լըգ իթմիւ տիր :

ԺԵՆԵՐԱՒ ՊԱՐԿԱՅ ՏԸ ԹՕՂԻ ՎԵՑՄԱՐՆ

Բրէնս Ալէ քանտար Բէթրօվի Պարգ- լայ տը Թօլի Վէյմարն, Գարատէնիզ օրտուսունուն մէնուպ ետիսնճի ֆըր- գայի ասքերիւնի գօմանտա իթմիւ տիր : Պու գօմանտանըգտան պաշգա, միւսմիւրէյս Գարատէնիզ օրտուսուն գօմանտանընն եալէրի հարպը իւն- վանըն հայիզ տիր : Վէ սիննի գըրգ օրուպ, Բուսիանն աշարը մուհարէ- պէթրտէ, Տրէգտատա, Բիւլմտէ վէ Լէյրցիկտէ Բուս ասքերիւնի գօման- տա իտէն վէ ասաքերիւ մէրգուսէյի Բարիզէ գատար կէթիւրէն ֆէլտ մա- րէշալն թօրնու տուր : Պու ժէնէրալ պիր վագըթ տախի Սէն Բէթրէսպուրկ- տա միւսթահֆըգ բիտաէ ասաքերիւնի երկիրսի տէօրտիւնճիւ ֆըրգասընն գօ- մանտա իթմիւ տիր :

ԺԵՆԵՐԱՒ ՎՈՐՈՇՅՈՅ

Ժէնէրալ բրէնս Մէմէն Միւսմիւրէյս Վօրօնօֆ, այնի իսիմտէ օլան վէ Գաֆ- գատա Նամիլէ գարը իտիւն մու- հարէպէթրտէ քէպի շէօհրէթ իլլէ- եէն մարէշալն օլլու տուր : Պու ժէ- նէրալ էլլի եաշընտա օրուպ, 1852 սէ- նէսինտէն պէշու ժէնէրալ մէննէտին- տէ տիր : Դըրըմ մուհարէպէսի գէմա- նընտա, ժէնէրալը միւսմիւրէյս խասա ֆըրգայի ասքերիւնիսին պիր սընթֆ ինթիւսաթ ասքերիւնի գօմանտա իթմիւ տիր : 1862 տէ բրէնս Տօլկուրիքիւն գարըն ֆրանսըզ մահքէմէսինտէ տա- վա աշան պու ժէնէրալ իտի :

ԻՆԿԻԼԻԹԵՐԱՒ ՎԵ ՄՈՒՆԱԲԻՊԷ

Դօնսթ իթիւսիսիւնը զաղէթասընն Լօնսդա մուսպիւրի մախսուսու, տէվ- լէթի Ալիէն իլէ Բուսիա պէյնիտէ ա- չըլան մուհարէպէ գարընքնտա ինկի- լէթրանն շուրուսմագտա օրտուղու հալի, վէ պու հալտէն ինկիլթէրա ի- չին նէ նէթիւնէր հասըն օլաճաղըն պէր վէճիւն աթի պէհան իտիւր :

Ինկիլթէրա, հալը հաղըրըն նէ տէրէճէտէ թէհիլքէլի օլտուղունուն բէք էյի ֆարգընտա տըր : Սէրպէսթի թարաֆտարընն ազա իթիւնի պիր ճէմիւնէթտէ մալիէն նաղըրը իրատ իթմիւնի նութգուստա, թէհիլքէլի բէք եաղըն օլտուղունուն պէհան իթ- միւ, վէ ինկիլթի զաղէթալարընտան պաշլընճալարընն եաղտըլարը պէնտ- լէր, Լօնտրատա էֆքեարը ումուսիւնէն աղիմ էնտիլէ վիրմէքտէ տիր : Բուսի- անն իլանը հարպ իթմէսինն պուրա- տա ումուսինն նէ եօլտա մանէա վիրիւ- մէքտէ օլտուղու հաղգընտա սիզլէրէ պիր իտէա վիրմէք իչին ինկիլթի զա- ղէթալարընտա կէօրիւսին պէնտիւրին պիր իքի ճիւմէսինի զիւր իթմէք քեաֆի տիր : Մօրնիկ Բօսթ զաղէթա- ղը, Գտիւնմէնը ումուսի երկրիւնտէ

օլան ինկիլթի մասքէսինի գալտըրըպ աթտը, հիւսուսուս Բուսարըն աղը- լարընտաքի սէօգ, թիւրքիանն խա- ռապը օլուպ, ֆապաթ ասըն ինկիլթէ- թի, ինկիլթէրաքն տիւշարը միւրէ- լէթ գըլմագ տըր : տէնօր : Վէ Տէյլի թէլէկրաֆ զաղէթասը տախի, Բուս- լարըն, թիւրքիա իւզէրինն շիտտէթ- լի հիւսուսմարը, ինկիլթէրաքն գար- չը պիր հիւսուսմ տըր : տէմիւ տիր : Բու- սիա, ինկիլթէրաքն զաղապա կէլմէ- սինն էհէմիւնէթ վիրմէքտէք, մալի- եսինն շու պուլուսունու հալիտէ, ինկիլթի տօնամասընտան պիր գըսմը- նըն Գարատէնիզ կիրմէսինի, վէ պիր գըսմընն տախի իսկէնտէրիէն էօնիւն- տէ տուրմասըն, վէ պիր ինկիլթի օր- տուսունուն Պօղազ իչինն իքի գըրը- լարընտա իգամէսինի ինթաճ իտէպիւ- ճէք օլան էվրօրա վէ Ասիա գարընըգ- լըգլարընը հուսուսին կէթիւրէնէք մի- չէր նէ օլուրա օլտու, մուհարէպէ ուղաեաճագ, վէ Բուսար իսթէր Թու- նաեք եա նուգաթը միւսթիւնիւն- տէն կէշիւնլէր, վէ եախտ օրտու- լարընն էն պիւլիւք գըսմըն 2էրի- չէ (A) իւզէրինն սէվգ իթմէք իչին Գալա թարաֆընտ սախիւն պիր հիւ- ճուս իթմիւնէր, պու հալտէ Պալգան- լարա եէթիւն իչին Բուսարա թէ- մամալթը հաֆթա գանը պիր մու- հարէպէ իթմէք լաղըմ կէլլի : Պուն- տան պաշգա, Թունա սուլարը կիւն- տէն կիւնէ զիւստէ գապարտըն ճի- հէթլէ, իւզէրինն պիր քէօրիւն աթ- մագ բէք կիւս օլաճաղը կիպի զըրջը տուպալարա Թունա իսթիւնէք եալմաթ տախի Բուսարըն կէշիւնիւն մուս- նաթ իտէր : Պիւնպէրին հարաքեա- թը ասքերիւնէ իճրա իտիլէքէք հաֆ- թալար կէշիլիւրիսին հալտէ, ինկիլ- լէթրա տիրօմաթիւրաքն չէվիրմէք, վէ հէր տիւրիւ վուգուսթա գարըն կէլմէք իչին թէտարիքեաթըն կէօր- մէք վագըթ պուլաճագ տըր : Բուսիա օրտուսունուն Ասիատաքի հարաքեա- թը, Լուրօրատաքի հարաքեաթընտան գօլայ օլաճաղը գանն իտիլմէսին, չիւն- քի Լուրօրա Գարա, Պաթուսմ վէ Թրապ- ղօնտա 200 պին ասքեր վար տըր : Ասաքիւրի Օսմանիւն, վուգու պուլտի Արտահան մուհարէպէսինտէ շէճաթ վէ իթաթը ասքերիւնէրինն ինկիլթ- նէսինի կէօթիւրտիլէր : Մագալէն նամ միլիթիւրօ զէման վէ պէնն տէր իտի : ինկիլթէրա հիւսուսմիւր տախի մէգ- քիւր գալիտէյի մէվգըյի իճրաքէն վագ իտէճէք տիր վէ իճապը թագտի- րինտէ կէրէք մէրքէզի Ասիատան վէ կէրէք Մըրը թարաֆընտան ինկիլ- լէթրանն թէմամիլլէ հաղըն պուլու- նաճաղըն սուրէթի սահիհէտէ խապէր վէրիւրմ :

Ինկիլթիլէր աճալիպ պիր թարգլա թէտարիքեաթը հարապիտէ պուլու- նուրա, չէօյլէք պուլուսունուգլարը թէտարիքեաթ նէ գատար ճէսիմ օ- լուր իսէ օլուսն ինկիլթիլլէր պուլու- սէսիլք սէտաքընն իճրա իտէրլէր, զաղէթալար թէտարիքեաթա տալիր պիր սէօգ սէօյլէմէլլէր : Նիհանէթ մագալարսըն քի կիւսիւն պիրինտէ հար- պիւն նաղըրը միլլէթ մէճիւրինտէն հարապիւն պիւստէսի իչին պիր մըգ- տար մէպլաղ թալապ, վէ հէր պիր վագաեա հաղըն պուլուսունուգլունու պէհան իտէր : ինկիլթէրանն թէտա-

(1) Միւրիլքէլիսին վէ Սըրպ հուսուսու- նըն ինկիլթիլլէր տիր :

րիքեաթը հարապիւն հաղգընտա ու- հիւս մալիւսմաթ քէպա իթմէք իչին Մա- թա իլէ ճիպրալթարա կիլմէք լաղըն կէլլի, հիւսիլթէնտա նէ կէշիւն օր կէլմէք իսէ օլու տախի պիւլմէք լա- ղըմ տըր : րիւսիւնէթէ կէօրէ, օրատա տախի 75 պին ասքեր մուհարէպէ հա- լինն վագ օլուսմուշ տուր :

Մա մէմուսինն պէհան իտէրիլք քի, ինկիլթէրա միլլէթ մէճիւրինտէ մուսալիք ֆըրգա վաթանա խալըն պիր գարար իթիլթալ իթմիւ տիր : չէօյլէք, քէնտի մէնաֆիլինտէն օլա- ռագ, հիւսիլթէն իթիլթալ իլլէ- տիլի օլիլթիգանն թէֆթիլի հաղ- գընտա պիր թէքիլթի պուլուսմա- տըգտան մաաա, հիւսիլթէն իսյիլ կէօնա միւշըլաթա տիւշար իթմէքէ- ճէք տիր : ինկիլթէրա քէնտիլինի պիւլթիար աաա իթմէլի տիր : Գիրա օրատա ուսուլը մէշուրթա պիր վա- թանքիլթիանէ ֆաղիլթ սըրասընա կէլլի, վէ միւսթիւնի ֆըրգալար վաթան իչին պիր կէօնա թէհիլքէ կէօր- տիւրլէրինտէ իտաաալարընտան ֆէ- ռաղաթ կէլմէքտէ տիրլէր : 1853 տէ ուֆագ պիր գըսմ թէշըլ իտէն թօրի ֆըրգալար, րէսի հիւսիլթէնտէ օլան Վիկ ֆըրգալար իլէ իլթէ պու Եօլտա մուսմէլլէ իթիլթի : Մէմէքէթիլլէն նիւ պիլթարաֆըլը, եախտ տահա տօղուսը պիւսպիլթիւ իգթիտարըգ- լըլընա թէաճիւկ իթմէմէլլիլիլ, զի- ռա պու հալ էվլէլտէն պէրի կէօրիւ- լիւպ պիլլինի իտի : Մէմէքէթիլլէն պէյի իքի աթէշ արասընտա գալըպ, պիր թարաֆտան Օսման լայաեա, վէ տիկէր թարաֆտան իմարէթին չըմալը շարգիլսինտէ պուլուսմագտա օլան Բուսարա արղը խուլուստէն կէրի տուրմատը : Սըրպ պէյի բրէնս Միւսն, Պապ Ալիէն մէյլ կէօթիւրիւր իսէ տէ, պու խուսուս, Բուսարըն հէր սաաթ թատիլի միւսթին օլան հարպ ըանլարընտան պաղը տըր :

Իլթէ հալը հաղըրը չու վէճիլ ինկ- լաա իտէպիլլիլլէր, Բուսիա իմէրա- թօրու իսթիւրէն իսթանպօլը գապթա եէթէնսին, իսթէրէ Ասիանն քիլի- տի մէնապէսինտէ օլան Սուրիա վէ Աքեաեա կէօղ տիլքէք վօլլա նէհ- րին պիր պէօյիւք գանալ չէքլինն սօ- գուպ Աճէմիւսթանա հէմ հուսուս օ- լան մէմէքէթիլլէր քէնտի վաթ մէմա- լիք իլէ պիլլէլտիլմէք միւրաթընտա պուլուսունուն : պուլար հիւ պիր վա- գըթտա հուսուլէ կէլմէքէճէք ինկիլ- եալարտան տըր : Իլանը իսեան իտէն թիւրքմէնլէրէ գարըն գօլմագ իչին ժէնէրալ Բօֆման շիմիտէն իմատ թալապ իտիւր : Իլլէր ինկիլթէրա մուհարէպէն կիրիլի իսէ, Բուսիա ի- չին շիւտ Եօլու պիւսպիլթիւն գալա- նաճագ տըր :

Բուսիա իմէրաթօրու գալլը մէ- մալիք նիւնթիլլէնտէ օլմատըլընա տա- յիր էվրօրաեա սուրէթի գաթիւնտէ թէճիլլէր վիրմէթիլլէնտէ եանլար : Չիւնքի ինկիլթէրաեա գուհուրի միւս- լիւմէլ օլան վագաեաեա գարըն հաղը- լըգտա պուլուսմաեա մէճպուր իտէն իմէրաթօրուն պէհաննալէսինտէ պու- ռանըն գալալը կէշիլ տիր :

Աթիլտանն թալմա եաղտըգլա- ընա կէօրէ, Բուսար, Կիրա ճէղի- րէսի ինկիլթիլլէրտէն գապթ օլուսուլ գօրգուսուսուլա, ճէղիլլէր մէգըլըն էհալիլլին իլլապալէն ֆէրաղաթ կէ- լիպ, նէ աղճէ վէ նէ մէքիւլաթ կէօն- տէրմէքէթն իմիլլէր :

ԻՐԻՍԹԻԿԱՆԼԱՐՏԱՆ ԱՍԻԻՐ

Թիւրքէն Վագըթ նամ զաղէթանն տիւնքի նիւսթիւնտէ, Գանուսու Լա- սինն օն էհս ինճի պէնտի ահքեաթընտ թէվիլթիւն, Եսն, թէպաալի տէլլէ- թի Ալիլլէն պուլուսուն հէր սընթֆէ- հալի Օսմանը սաեքլըպ, վէ ահվալը տիլլէ վէ մէգհէպիլլէտէն պաշգա իսէ, հուղուրը գանուսա միւսալի օլտուգ- լարընտան, Թիւրթիւսանլարտան տախի ասիլէր ալընարագ, շու վաթանը մու- հաֆաղա իթմէքիւք չէրէֆիլնէ հիստէ- մէնտ գըլընաճաղը հալաթիւր, մէսմու- աթա նէղալէն օլտուղու հալտէ օգուս- մուշ, վէ զաղէթալար նագլ իլէ տէրճ տախի օլուսմուշ իտի իսէտէ, միւսթա- լաաթը լաղըմէ եէրիլիլ միւսաաաթէ իթմէտիլլինտէն, պու կիւնն թէրք ի- տիլլէր իտի :

Մէղքիւր զաղէթանն պու հալաթի- սի, չօգ սէպէպլէրէ մէպին, աղլէ եա- գըն օլմատըգտան պաշգա, սալիր հիւ պիր զաղէթաաա տախի կէօրիւլէտի- կինտէն, պի էսաա օլմատը ինթիմալի գալիտէն իսէտէ, պիր նիլլէթի մալ- սուսէ վէ ինթիլլէյէ մէպին, էօյլէ պիր ֆիլը պէհան իտիլլէ օլմատը աալի ինթիմալին խարիճիտէ օլմատըլըն- տան, պիլք տէ օլ պապտէ, պէհանն էֆ- քեաթէ հաճաթ կէօրիւլէլիլտիլ :

Մէղքիւր զաղէթանն մէղքիւր պէն- տինտէ, տիլք գալթա շաեան, պաշլընա իւշ նօգթա վարտըր : պիրինճիսի, Գա- նուսը Լաապիլլին, մէղքիւր ինթաեա պիր էսաա վէ սէպէպ կէօթիլլէրլէսի, իքի- ճիսի, Թիւրթիւսանլարըն, կիւսա շիմ- տիլլէ գատար, վաթան մուհաֆաղալը վագիլթէսի իֆապընա հիստէմէնտ օլմա- մատը, վէ իւշիւնճիւսիւ տախի, շիլտի- ասիլը վիրէլէք մէղքիւր շէրէքէ հիւ- սէմէնտ օլմատըլըգ հուղուգուսա նայիլ օլմատը տըր :

Պունլարտան պիրինճիսինն բէք գըս- սա պիր ճէվապ վիրէլէք, եալընը շու գատարը սէօյլէրիլք, Գանուսը Լաապի սոյէսինտէ հասըն օլաճագ օլան իալաճաթ վէ միւսալաթ, տահա վա- գըթլարա միւսթիւնտ տըր : վէ շու տէր- քեաթ օլան հարպ զալլէյի աղիլմէսինն տէֆիլնէ մէնուլթ տուր : Գանուսը Լաա- սիտէն էվլէլ նէ հալտէ իտիլք իսէ, հա- լէա տա այնի հալտէ պուլուսմագտա- երլ, պունու իսպաթէ գալընմագ, պիլլէ պիլլէտէ եէրտէ չալընմագ օլա- ճաղընտան, մուղալիլլէր իտաաա իթ- մէքիլլին իսպաթըն, մէղքիւր զաղէ- թաա թէրք իտէրիլք :

Իքինճի նօգթաա կէլլինտիլքտէ, քեալիլլէն ճէրճ իտէրիլք, Գիրա, պիլք, կէրլի պէտէնն ասքեր վիրմէքտէ տէ- յիլլէք, Լաքին, վաթանն մուհաֆաղա- սը չէրէֆիլնէ հէր վագըթ ճիստէմէնտ օլմագտաեղ : չիւնքի, հէր վագըթ, ասքեր պէտէլլէյի նամըլա, իսթէ- նիլտիլի գատար վէրիլ վիրմէքտէյիլք : վէ նուրըլքի, նիլլէ Խալալար տախի, ասքերէ կիլմէքիլլէքտէն, պէտէլ վի- րէրէք մուսաֆ գըլընմագտա տըրար :

Կէլլէլմ շիմիլ իւշիւնճիւ նօգթաաա իւլլէլթ, պիր միլք ու վաթանտա միւսալաթ օլտուղու թագտիրտէ, վա- թանա խալաթի իթմէքիլլէր քօրճուսունն իֆաալ տալի, միւսալի սուրէթտէ, Էանի այնի ուսուլտէ պուլուսմալ տըր : հալ պու քի թիւրքիալարտա, շիմիլ- յէ գատար պունուս էմալի կէօրիւ- մէտիլլինտէն, շիմիլ պիրտէն պիրտէ, վէ հէմտէ տիւշմէն վէ աթէշ գարընքն- տա պուլուսմագ իւզրէ, ասքեր ալըն :

